

Do roku 1951 byl svátek sv. Václava památným dnem našeho státu, který měl připomenout zavraždění knížete Václava zřejmě roku 935 ve Staré Boleslavi. Protože pro poznání Václavova života chybí dostatek spolehlivých pramenů a základem jsou legendy a informace čerpané z historie sousedních států, umí historikové podat jen nejasný či možný obraz knížete Václava. Faktem však je, že Václav byl synem knížete Vratislava a Drahomíry, zřejmě Vratislavovy jediné manželky. Jako předpokládaný rok narození bývá uváděn rok 907. Vlady se ujal někdy po roce 921, po smrti svého otce, nejpozději k tomu došlo na podzim 925.

Udržet pohromadě české knížectví, odrážet nepřátele zahraniční, bojovat s dalšími slovanskými kmeny na českém území, bylo určitě právě tak těžké politikum, jako je dnes těžké prosadit zájmy českého státu v rámci Evropské unie. Jen dnes je to více cesta diplomatická, než vojenská.

Někteří historikové se domnívají, že Václav nebyl zdaleka tak dobrý a úspěšný vládce, jako jeho nástupce bratr Boleslav. A i když je jeho zavraždění přičítáno právě Boleslavovi, či jeho najatým žoldněřům, dodnes se s jistotou neví, zda to byla jen nešťastná náhoda nebo opravdový záměr převzít vládu a nasměrovat kormidlo politiky jinou cestou.

Nicméně až v období po své smrti byl Václav doveden legendami do těžko uvěřitelného ideálu, který líčil přehnaně asketický obraz knížete, který prokázal kvality schopného vládce, navíc byl velmi nábožensky a charitativně založený, pěstoval vinnou révu a obilí pro výrobu vína a hostií, vykupoval otroky či stavěl kostely.

A tak, když poslanci již demokratického obnoveného českého státu hledali na přelomu tisíciletí důvod, jak ze svátku sv. Václava udělat svátek státní, navrhli formulaci Den české státnosti – Svatý Václav. Po diskusi ve sněmovně byl nakonec schválen název svátku na Den české státnosti.

Možná právě zde hledejme spojení – avšak má svatý Václav, legendami opředený jako mírotvůrce a zakladatel českého státu, opravdu co do činění s českou státností? Proč právě on? Proč ne například Přemysl Otakar I., kterému se podařilo dědičně zajistit královský titul i pro své potomky a navíc upevnil mezinárodní pozice českého státu? Nebo jeho vnuk Přemysl Otakar II., za jehož vlády dosáhlo české království největšího rozmachu až do doby Karla IV.?

Mohl to být kdokoli z nich. Ale možná že právě to, že nemáme dostatek informací o životě sv. Václava, a kronikáři se činili, aby z něj po jeho tragické smrti vytvořili legendárního panovníka, jej postavilo na piedestal českých světců a udělalo z něj patrona českého národa.

Co však doopravdy znamená pojem česká státnost?

Včera se slavila dvojnásobně – buď křesťanskými oslavami, které velebily a vzpomínaly na sv. Václava, nebo veselicemi, trhy, koncerty, vinobraním, otevřenými dveřmi některých úřadů a památek.

Česká státnost však není svatý Václav.

Je to vše, co činí náš stát jedinečným a svébytným. Jsou to symboly, zvyky, tradice, kultura, jazyk a mnoho dalšího, které se vyvíjelo více než tisíc let od dob svatého Václava až do současnosti.

A tak bychom neměli Den české státnosti dávat do rovnítka se svatým Václavem, ale povýšit jej nad svátek tohoto patrona.

Měli bychom se naučit, že ctít českou státnost znamená znát ústavu českého státu.

Že česká státnost je zavazující, neboť svým obsahem zastupuje vše, co dodnes v minulých generacích udělali pro tuto zem nejen její knížata, králové a císaři, ale také její vlastenci, literáti, poslanci, bojovníci. Vše pro to, aby tato zem existovala. Aby český stát v jakékoli podobě žil, či v některých staletích alespoň přežíval v naději, že jednou opět nabude své samostatnosti.

A tak tu dnes stojíme již v druhém desetiletí druhého milénia a blížíme se třicátému roku, v němž si připomeneme konec totality a obnovení demokracie našeho státu.

Jak tedy oslavit českou státnost?

Nejlépe snad znalostí a respektováním české ústavy, českých symbolů, českého jazyka – a občanů České republiky.

Ted' mne napadlo, že to vyznívá jako agitace k nadcházejícím volbám. Ale není to. Jen to jen výzva k nám všem – abychom se zamysleli, co můžeme udělat, aby česká státnost neznamenal jen svátek svatého Václava, vinobraní či volný den, v němž půjdeme do lesa na houby.

Abychom ji povýšili na den, kdy svým dětem a vnukům ukážeme, proč být sebevědomým občanem tohoto státu. Třeba jenom tím, že je vezmeme někam, kde najdou informace o českém národě, který zas a znovu vstával z popela díky svým Fénixům, kteří věděli, že pro tento stát stojí za to bojovat i umírat.

A to právě dnes, den po svatém Václavovi a 80 let po podpisu Mnichovské dohody, je podle mého ta nejlepší oslava právě uplynulého dne.

Jindra Svitáková